



Fővárosi Ítéltábla

6.Pf.20.361/2021/5-II.

A Fővárosi Ítéltábla dr. Csitos Eszter ügyvéd (Cím3) által képviselt Felperes1 (Cím2) felperesnek a Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda (Cím5, ügyintéző: dr. Nagy Szilárd ügyvéd) által képviselt Alperes1 (Cím1) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. március 3. napján meghozott 21.G.41.769/2017/50-II. számú ítélete ellen a felperes által 52. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint + áfa másodfokú perköltséget, és térítsen meg az államnak külön felhívásra 49.500 (negyvenkilencezer-ötszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A 2008. augusztus 19-én megkötött szerződés alapján a Zrt.1 (a továbbiakban: alperesi jogelőd) a rendszám1 forgalmi rendszámú gépjármű megvásárlásához 1.490.000 forint kölcsönt nyújtott a felperesnek. Az alperesi jogelőd nevében a szerződést a Kft.1 (a továbbiakban: autókereskedés) írta alá. A felek a szerződés futamidejét 120 hónapban, az éves induló ügyleti kamat mértékét 10,27%-ban, a havonta esedékes törlesztő részlet összegét 19.914 forintban, a THM induló mértékét 11,57%-ban határozták meg. Rögzítették, hogy a szerződés változó kamatozású, CHF-alapú, változó futamidejű. A szerződés aláírásával egyidejűleg a felperes házastársa a felperesnek az alperesi jogelőd felé fennálló szerződésből eredő tartozása és járulékai, összesen 2.389.680 forint erejéig készfizető kezességet vállalt.

[2] A felperes 2015. november 17-én a szerződés létre nem jöttének, illetve érvénytelenségének a megállapítása, az érvénytelenség jogkövetkezményeként elsődlegesen az eredeti állapot helyreállítása, másodlagosan a szerződés határozathozatalig történő

hatályossá nyilvánítása, a kölcsönből finanszírozott gépjármű törzskönyvének kiadása és az alperes 376.666 forint jogalap nélküli gazdagodás visszafizetésére való kötelezése iránt az alperesi jogelőddel szemben indított pert.

[3] Az alperes jogelődje 2016. március 18-án – az adós késedelme miatt – a szerződést felmondta; rendelkezett a gépjármű törzskönyvének a felperes részére történő kiadásáról.

[4] A felperes végleges keresete szerint elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (1)-(2) bekezdései szerint nem jött létre, másodlagosan, hogy a szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 213. § (1) bekezdés a)-c) és e) pontjai, valamint a megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatás hiánya miatt érvénytelen.

A szerződés létre nem jöttére a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint 619.189 forint, az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítása körében 188.401 forint túlfizetés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[5] A felperes keresetét arra alapította, hogy az autókereskedés a rHpt. 2. számú mellékletének I.12.b) pontja szerinti ügynökként csupán az ügyletkötés elősegítésére volt jogosult, a szerződés aláírására nem. Az árfolyam és annak változása lényeges tartalmi elem, melyre vonatkozó megállapodás hiányában a szerződés nem jött létre. Üzletszabályzatot, az árfolyamkockázatról szóbeli tájékoztatást az ügynöktől nem kapott, írásbeli tájékoztatása – különösen a kezesi szerződés tartalmához képest – nem volt tisztességes. Állította, hogy az alperes jogelődjével előbb szóban, majd írásban is 1.490.000 forint kölcsön felvételében, és annak 120 hónap alatt, havi 19.914 forintban való törlesztésében állapodott meg. Közöttük a kölcsön ettől eltérő összegére konszenzus nem volt, a kölcsön devizában meghatározott összege a szerződésből nem derül ki, és az előre pontosan nem számítható ki. A szerződésben a kamat, a törlesztő részletek és a THM pontos meghatározása sem szerepel.

[6] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy jogelődje nem hitelintézet, hanem pénzügyi vállalkozás volt, ennek következtében esetében a rHpt. 47. §-a nem alkalmazható. Az autókereskedés – az együttműködési megállapodásuk és meghatalmazása alapján – ügyleti képviselőként jogszerűen járt el jogelődjének a képviselőjében. Eljárását a képviselt a hitelkérelem elbírálásával és a kölcsön folyósításával utólag egyébként is jóváhagyta. Állította, hogy a kölcsönszerződés létrejöttéhez szükséges lényeges tartalmi elemekben a felek írásban megállapodtak. Az árfolyamkockázatról megfelelően és egyértelműen tájékoztatta a jogelődje a felperest.

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és a felperest az alperes javára bruttó 100.000 forint perköltség, az államnak külön felhívásra 89.400 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

[8] Ítéletének jogi indokolásában megállapította, hogy az autókereskedő a rHpt. 2. számú mellékletének I.12.b) pontja szerinti ügynökként járt el az ügyletkötés során, és ilyen minőségében jogosult volt arra, hogy 2007. április 18-án a rPtk. 522. § (1) bekezdésének megfelelő bankhitelszerződést az alperes jogelődjének a nevében aláírja, utóbbi az eljárását a rPtk. 219. § (1) bekezdése szerint egyébként is jóváhagyta. Cselekménye által a szerződő felek között jött létre jogviszony. Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy alperes jogelődje nem hitelintézet, hanem pénzügyi vállalkozás volt, amelyre a rHpt. 6. § (1) bekezdése értelmében a rHpt. 47. §-ában foglaltak nem irányadóak.

[9] Az elsőfokú bíróság a hitelkérelem és a szerződés tartalma, a szerződésnek az írásba foglaltaknak megfelelő teljesítése, a 2014. évi XL. törvény (DH2 tv.) alapján történt elszámolásnak, valamint a szerződés forintosításának az elfogadása alapján megállapította, hogy a felek között deviza alapú szerződés jött létre. A felperes rHpt. 213. § (1) bekezdés a)-c) és e) pontjaira alapított keresetét sem találta alaposnak. Megállapította, hogy a szerződés tartalmazta a kölcsön összegét, a futamidőt és a törlesztő részletek induló összegét. A törlesztő részletek futamidő alatti változásának lehetősége a szerződési konstrukció jellegadó sajátossága volt, amelyből azonban a meghatározásuk hiánya nem következett. Az 1/2016. Polgári jogegységi határozatban kifejtettek mellett utalt arra is, hogy a jogszabály alapján a szerződéskötés napján irányadó árfolyamon kiszámított tájékoztató jellegű kölcsönösszeg kirovó pénznemben való megadása a szerződésnek nem érvényességi kelléke. Megállapította, a felperes nem bizonyította, hogy a THM nem a vonatkozó Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően került kiszámításra. A kezelési költség pedig a szerződés szerint nulla forint volt, így emiatt a szerződés érvénytelensége fel sem merülhetett.

[10] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az ÁSZF 18.3.4. pontjába foglalt szerződési feltétellel szó szerint megegyező 7. szerződési pontba foglalt kikötés a szerződő felek által megtárgyaltnak minősült. Annak ellenére, hogy a szerződés 7. pontja kifejezetten nem mondta ki, hogy a nemzeti fizetőeszköz súlyos leértékelődése milyen hatással jár, abból a rendelkezésből, hogy a forint leértékelődése az esedékes törlesztő részletek mellett a hátralévő tőketartozás összegét is növeli, a fogyasztónak tudnia kellett, hogy a finanszírozás olyan kockázattal jár, aminek következtében kötelezettsége gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat. Erre figyelemmel az alperes jogelődje által a fenti okiratokban adott tájékoztatás az Európai Unió Bírósága (EUB) C-51/17. számú döntésében megfogalmazott követelményeknek megfelelt. A szóbeli tájékoztatása pedig sem önmagában, sem a szerződés tükrében nem volt félrevezető. Utalt arra, hogy saját előadása szerint a felperes a szerződést csupán átfutotta, ami nem tekinthető felelős fogyasztói magatartásnak, tájékoztatatlanságát ezért saját felróható magatartása okozta, amelyre a rPtk. 4. § (4) bekezdése alapján nem hivatkozhat.

[11] Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy az EUB C-186/16., C-227/18. és C-51/17. számú ítéleteiben kifejtettek csak annyiban vehetők figyelembe, amennyiben a szerződéskötésre az árfolyamgát 2008. évi felszabadítását követően került sor. Ezt megelőzően a pénzügyi intézmény nem volt abban a helyzetben, hogy felismerje az árfolyamkockázat felső határának korlátatlanságából a fogyasztóra háruló hatásokat. Így az sem volt elvárható, hogy a jövőben bekövetkező, a törlesztő részletek megemelkedését eredményező, a fogyasztóra jelentős pénzügyi terhet telepítő hatásmechanizmusokról tájékoztatást adjon.

[12] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak keresete szerinti megváltoztatását, másodlagosan közbenső ítélettel az érvényesített követelése jogalapjának a megállapítását kérte.

[13] Fellebbezése szerint az elsőfokú bíróság téves jogértelmezés, a bizonyítékok nem egyedi mérlegelése alapján hozta meg döntését. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében tévesen 2007. április 18. napján jelölte meg a szerződés keltét. Fenntartotta, hogy a szerződés tartalma nem egyértelmű, nem konkrétan meghatározott, amit álláspontja szerint az is igazol, hogy az elsőfokú bíróság a szerződést a rPtk. 522. §-a szerinti hitelszerződésnek minősítette. Rámutatott arra, hogy az ügynökként eljáró autókereskedő 120 hónap alatt, havi 19.914 forintban törlesztendő kölcsönszerződés megkötésére kapott meghatalmazást, ezért ettől eltérő tájékoztatást nem is adhatott. Kiemelte, hogy alperes jogelődje részéről képesítéssel nem rendelkező személy írta alá a szerződést, ennek ellenére fenntartotta, hogy eljárására a rHpt. szabályai voltak irányadók. Változatlanul állította, hogy a tartalmának, a tárgyának és a törlesztő részletnek a meghatározatlansága folytán a szerződés a deviza alapú szerződés kritériumainak nem felelt meg. Sérelmezte annak figyelmen kívül hagyását, hogy a pert a forintosítást megelőzően kezdeményezte. Hangsúlyozta, az alperes nem bizonyította, hogy az ÁSZF – különösen annak 18. pontja – egyedileg megtárgyalásra került, annak ellenére, hogy a 18. pont lényeges tartalmi elem, a szerződés jellegadó tulajdonságára vonatkozó rendelkezéseket tartalmazott. Rámutatott, hogy a rPtk.-hoz képest speciális szabályokat tartalmazó rHpt. a szerződés létrejöttéről nem rendelkezik, ezért arra a rPtk. 205. §-a és a rPtk. 213. §-a irányadó. A rHpt. 210. § (1) bekezdése alapján fennálló írásbeli formakényszer miatt a feleknek a lényeges kérdéseket írásba kellett foglalniuk. A lényeges kérdésekben való megállapodás elmaradásának a jogkövetkezménye nem az érvénytelenség, hanem az, hogy a szerződés nem jött létre. Teljes egészében fenntartotta a rHpt. 213. § (1) bekezdés a)-c) és e) pontjai szerinti semmisségi okokra, továbbá az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségére vonatkozó hivatkozásait is. Utalt arra is, hogy a szerződés a fogyasztó hátrányára eltért a készfizető kezesi szerződés lényeges pontjától.

[14] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[15] Fellebbezési ellenkérelme szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan állapította meg és a jogszabályok helyes alkalmazásával megalapozott döntést hozott. Hangsúlyozta, hogy a deviza alapúságról a szerződés 6. és 7., valamint az Üzletszabályzat

18.3.2., 18.3.3. és 18.3.4. pontjai rendelkeznek. Ugyanezt a szerződést forint alapon a felperes csak jóval kedvezőtlenebb feltételekkel tudta volna megkötni. Változatlanul fenntartotta az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelőségével kapcsolatos, az elsőfokú eljárás során kifejtett álláspontját. Kiemelte, hogy a szerződés 7. és az Üzletszabályzat 18.3.4. pontja világos és egyértelmű tájékoztatást tartalmazott. A szerződéskötés időpontjában a deviza alapú szerződés a szokásos szerződési gyakorlatnak megfelelt. A szerződő felek egyező akaratnyilvánítása az írásba foglalttal egyező tartalmú szerződés megkötésére irányult, a szerződés mind formai, mind tartalmi szempontból érvényesen létrejött. A perbelivel egyező tartalmú szerződését a Kúria más ügyben már vizsgálta, és a Gfv.VII.30.322/2020/6. számú végzésében kifejtettek szerint az árfolyamkockázati tájékoztatót megfelelőnek találta.

[16] A fellebbezés nem megalapozott.

[17] Az elsőfokú bíróság a tényállást megfelelően feltárta, a Fővárosi Ítéltábla az érdemi döntésével is egyetértett, annak indokait azonban – a fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel – a következőkkel pontosítja, illetve kiegészíti.

[18] Az elsőfokú ítélet tényállása helyesen, 2008. augusztus 19-i dátummal, a jogi indokolása valóban tévesen, 2007. április 18-i dátummal tartalmazta a szerződéskötés időpontját, ennek a nyilvánvaló elírásnak azonban az ítélet felülbírálata során nem volt jelentősége, és az érdemi döntés helyességét az sem befolyásolta, hogy az elsőfokú bíróság a felek szerződését a rPtk. 523. §-a szerinti bankkölcsön helyett a rPtk. 522. § (1) bekezdésében szabályozott bankhitelnek minősítette.

[19] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felek megállapodtak a kölcsön lényeges tartalmi elemeiben. A felperes a szerződés 11. pontjában úgy nyilatkozott, hogy a megismerését követően az alperesi jogelőd Üzletszabályzatát magára nézve kötelezőnek elismeri, az abban foglaltak ezáltal a rPtk. 205/B. § (1) bekezdésének megfelelően a szerződés részévé váltak. Egybehangzó akaratnyilatkozatuk alapján a rPtk. 205. § (1)-(2) bekezdései szerint a felek között a szerződés az írásba foglalt tartalommal egyezően létrejött. A szerződés egyértelműen meghatározta a kölcsön forint összegét, a futamidőt, az induló ügyleti kamat és THM mértékét, a törlesztő részletet, továbbá a törlesztő részlet számításának szabályait, a szerződés létrejöttéhez a feleknek a kölcsön deviza alapúsága esetén sem kellett további kérdésekben megállapodniuk.

A Fővárosi Ítéltábla utal arra is, hogy a szerződés aláírása, a kölcsönösszeg folyósítása, majd az adós törlesztési kötelezettségének éveken keresztül történt teljesítése a lényeges tartalmi elemek hiánya miatt a szerződés létre nem jöttére alapított igény eredményes érvényesítését a Kúria BH2018. 230. számon közzétett döntése szerint tipikus esetben kizárja.

[20] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a rHpt. 6. § (1) bekezdés a) pontja szerinti pénzügyi vállalkozásként az alperesi jogelőd esetében a rHpt. 47. §-a nem irányadó, valamint helytálló az ügyleti meghatalmazás igazoltságára vonatkozó álláspontja is.

Az 1/2021. Polgári jogegységi határozatban kifejtettekén túl a meghatalmazás esetleges alaki és tartalmi hiányosságainak az ügy eldöntése szempontjából azért sem lehet jelentősége, mert az alperes jogelődje az ügynök eljárását a kölcsönösszeg folyósításával, teljesítése elfogadásával bizonyosan jóváhagyta [BH2016. 83.].

[21] A kezesség járulékos természetéből adódóan a készfizető kezest terhelő fizetési kötelezettség mértékéből az adós teljesítési kötelezettségére nézve semmilyen következtetés nem vonható, a kezességvállalásnak kell biztosítékként igazodnia az adóst terhelő fizetési kötelezettséghez és nem fordítva.

[22] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság rHpt. 213. § (1) bekezdése szerinti semmisségi okok hiányára vonatkozó álláspontját is osztotta, helyesen járt el, amikor a kölcsönszerződés kötelező tartalmi elemeit az 1/2016. Polgári jogegységi határozatban kifejtettek szerint vizsgálta, és megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy azok a megállapodásban szerepelnek. A Kúria a 6/2021. Polgári jogegységi határozatában – mely a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 24. § (1) bekezdés c) pontja szerint kötelező a bíróságokra – úgy foglalt állást, a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján akkor semmis, ha az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót egyáltalán nem tartalmazza. Az elsőfokú ítélet rHpt. 213. § (1) bekezdése által előírt tartalmi elemek megvalósulása tekintetében mindenben helyesnek talált indokainak megismétlése nélkül a Fővárosi Ítéltábla kiemeli továbbá, hogy a kirovó és lerovó pénznem kapcsolatát szemléletesen bemutató 1/2016. Polgári jogegységi határozat végkövetkeztetése szerint a deviza alapú kölcsönszerződések szükségképpen csak az egyik pénznemben határozhatják meg teljes pontossággal a kölcsön összegét, ez az oka a törlesztő részletek egzakt meghatározhatósága hiányának is.

[23] A szerződés érvényességének megítélése szempontjából nem annak volt ügydöntő jelentősége, hogy az alperes külön nyilatkozatban, vagy a szerződésben adott-e az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást, hanem, hogy annak tartalmára figyelemmel az árfolyamkockázatot áthárító szerződéses rendelkezések megfeleltek-e a világosság és érthetőség követelményének. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok – egyedi szerződés, Üzletszabályzat – 1952. évi III. törvény (rPp.) 206. § (1) bekezdésének megfelelő értékelésével állapította meg, hogy az alperesi jogelőd szerződésben nyújtott tájékoztatása az EUB követelményeinek megfelelt. Kiterjedt ugyanis a nemzeti fizetőeszköz leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására (C-186/16. 49. pont, C-51/17. 74. pont), a külföldi pénznem átváltási mechanizmusának működésére (C-26/13. 75. pont), továbbá arra is, hogy az árfolyamváltozás a fogyasztó számára súlyos gazdasági következményekkel járhat (C-609/19. 52. és 54. pont). A lefolytatott tanúbizonyítás nem igazolta, hogy a felperes szóban az okiratokkal kétségmentesen bizonyított tartalmú tájékoztatástól eltérő tájékoztatásban részesült volna, lerontva a szerződés 7. és az Üzletszabályzat 18.3.4. pontjában foglaltakat.

[24] A Fővárosi Ítéltábla rámutat arra, hogy az árfolyamkockázatot teljes mértékben a felperesre hárító szerződési feltételek tisztességtelensége abban az esetben sem lett volna

megállapítható, ha a tájékoztatás nem lenne világos és érthető. Az Üzletszabályzat 18.3.3. pontjának utolsó bekezdése ugyanis feljogosította a felperest, hogy – tartozás hiányában, módosítási díj megfizetése mellett – írásban kezdeményezze a fennálló hátralévő tőketartozásának forint-alapra történő konvertálását a következő törlesztő részlet esedékességével. Az Üzletszabályzat ezen és a szerződésmódosításra vonatkozó 25. pontjának az együttes, a rPtk. 207. § (2) bekezdésének megfelelő értelmezése arra vezet, hogy az árfolyam változása folytán kialakuló egyensúlytalanságot a felperes egyoldalú nyilatkozatával bármikor elháríthatta [Kúria Gfv.VII.30.340/2019/5.]. Ezáltal az árfolyamváltozás kockázatát korlátozás nélkül rá hárító szerződéses kikötések nem bontották meg az alperes jogelődje javára egyoldalúan a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek egyensúlyát, és a rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján nem minősülhetnek tisztességtelennek.

[25] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján – indokolásának fenti pontosításával és kiegészítésével – helybenhagyta.

[26] A Fővárosi Ítéltábla az eredménytelenül fellebbező felperest a rPp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes ügyvédi munkadíjból álló, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései alapján megállapított másodfokú perköltségének, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. § (3) bekezdése szerint irányadó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alkalmazásával az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéknek a megfizetésére kötelezte.

Budapest, 2021. szeptember 14.

Levek Istvánné dr. s.k.  
a tanács elnöke

dr. Csóka István s.k.  
előadó bíró

dr. Lente Sándor s.k.  
bíró